

Yrkande

22-04-28

Ärende nr 2.1.7

Yrkande angående – V:s yrkande om gratis mensskydd i skolan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskoleförvaltningen ser över att alla Göteborgs grund- och gymnasieskolor kan hjälpa elever med mensskydd vid akuta behov, under skoltid och under de tider då skolsyster är obemannad. Kostnaden hanteras fortsatt av skolenheterna själva.
2. Hygienrutinerna i Göteborgs Stads skolor ses över. Alla stadens skolor ska tillhandahålla tvål på skolans toaletter för att kunna garantera god hand- och intymhygien för alla elever som menstruerar.
3. Skolan upplyser och informerar elever om miljövinsten med att använda menskopp, lämpligen på skoltid under ordinarie sexualundervisning.
4. Yrkandet från V avslås.

Yrkandet

En enkätundersökning som grundskoleförvaltningen genomfört visar att de allra flesta skolsköterskor i skolor med social utsatthet redan tillhandahåller mensskydd i dagsläget till sina elever, behovet är därför redan är tillgodosett. Kostnaden är ringa, varför nämnden inte ser behov av att föreslå något annat ansvar för kostnaden än skolenheterna själva.

Att som ung tjej inte veta om de mensskydd man har med sig kommer räcka skoldagen ut, skapar onödig oro och en ängslighet för både läckage och ofräscheshet. Elever som får menstruation oregelbundet/oväntat och inte har tillgång till skydd blir stressade helt i onödan.

Sverigedemokraterna anser att varenda grundskola och gymnasieskola ska kunna bistå de elever som har glömt att ta med sig mensskydd, eller de som plötsligt står i ett akut behov utan tillgänglighet till att själv kunna införskaffa mensskydd.

Skolsköterskan är inte alltid bemannad, därför är det viktigt att mensskydd finns tillgängligt även i reception och hos elevcoacher. Detta ska fungera likvärdigt på varenda skola.

God och säker handhygien

Att använda mensskydd kräver god handhygien för att det inte ska bli skadligt för kvinnan vid hantering/ införande. Det är viktigt att alla barn och unga kvinnor som menstruerar har tillgång till tvål och vatten på skolan. Detta bör ses över och hanteras likvärdigt i alla stadens skolor.

Likvärdigheten och tillgängligheten till god hygien under skoltid, samt att kunna tillhandahålla mensskydd i skolan vid akuta behov, är helt i linje med de nationella jämställdhetspolitiska målen. Inte minst målet om jämställd hälsa som infördes som ett nytt självständigt mål 2016 och som inbegriper fysisk, psykisk och sexuell/reproduktiv hälsa.

Ingen ska behöva utebli från lektioner på grund av akut brist på mensskydd eller bristande hygien.

Menskoppen, en framtida miljövinst för kvinnan och samhället

Det finns många fördelar med att använda menskopp jämfört med bindor och tamponger: Menskoppen kan hantera större mängder blod än exempelvis tamponger och blir en relativt billig engångskostnad. Färre byten per dag ger mindre irritationer i underlivet. Den är lätt att tömma och skölja ren.

Menskoppen ligger i tiden och den spar på vår miljö. Bindor och tamponger är inte bara resurskrävande i tillverkning, det är också en mycket kemikalie-intensiv process. De flesta tamponger innehåller kemikalier som dioxin, klor och rayon. När tampongerna hamnar på sopdepåer riskerar dessa ämnen att tas upp av jorden och förorena grundvattnet.

Normalt hamnar bindor, tamponger och alla plastemballage runt dessa på sopdepåer och i förbränning. En del hamnar i hav, sjöar och stränder. Alldeles för många spolar ner använda mensskydd i toaletter, vilket orsakar både stopp och driftsstörningar.

En genomsnittlig kvinna förbrukar ca 11 000 engångs-mensskydd som tamponger och bindor under sin livstid. Det innebär att de som använder engångsskydd slänger ca 125–150 kilo bindor och tamponger var i soporna. Att jämföra med användning av menskopp – där en enda menskopp kan ersätta över 2500 bindor och tamponger.

Trots alla fördelar menskoppen har både miljö- och hälsomässigt, avstår tyvärr många unga kvinnor från att använda den. Delvis för att det upplevs som svårt och krångligt att kunna sätta den på plats. De unga kvinnor som med hjälp av rätt instruktioner lyckas, blir dock ofta väldigt nöjda i slutändan och byter därefter inte gärna tillbaka till engångsskydd.

Skolan kan därför med fördel i samband med sexualundervisningen uppmuntra, lära ut och visa stadens unga kvinnor hur man använder en menskopp på rätt sätt. Det hade i sin tur gett eleverna en medvetenhet om att en enkel gärning kan bli en sund, ekonomisk och miljömässig vinst på sikt.

Yrkande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-04-26

Nytt ärende

Yrkande om gratis mensskydd i skolan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden får i uppdrag att erbjuda gratis mensskydd till barn och unga i grundskolan och gymnasieskolan samt möjliggöra för elever att ha direkt tillgång till mensskydd på samtliga skolor.
2. Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden får i uppdrag att informera alla elever om möjligheten att få gratis mensskydd via skolan.
3. Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden får i uppdrag att ersätta kostnaden för mensskydd med nämndcentrala medel.

Yrkandet

Det finns fortfarande ett tabu kring mens och många unga upplever att det är pinsamt att prata om. För de unga som dessutom inte har råd att själva köpa mensskydd kan det leda till dubbel skam; att både behöva prata om sin mens och att behöva be någon i personalen om hjälp med något man inte har råd med. Mensen blir ett hinder för frihet för de som inte har råd med mensskydd. Göteborgs Stadsmission har tidigare uppmärksammat att det är en aktuell fråga även i Göteborg, då de rapporterar att de möter tjejer och kvinnor som inte har råd med mensskydd för sig själva eller sina barn.

Det finns redan idag möjlighet att få mensskydd på ett antal skolor. Grundskolenämnden har tidigare tittat på denna möjlighet på skolor i socialt utsatta områden, och inte ens där erbjuder alla skolor gratis mensskydd. Elever på skolor i socialt utsatta områden har förvisso de största ekonomiska behoven av gratis mensskydd, men det finns fattigdom även i andra delar av Göteborg. Även om behoven skiljer sig mellan olika delar av staden, bör en grundläggande tillgång till mensskydd vara lika utformad oavsett var du bor. Det kan vara ett känsligt ämne för elever som bor i mer välbärgade områden att prata om familjens dåliga ekonomi. Utbildningsnämndens bedömning har tidigare varit att det redan finns tillgång till mensskydd på de kommunala gymnasieskolorna. Men även här behöver en likvärdighet på alla skolor säkerställas och förbättras genom information och likvärdig tillgång till mensskydd.

Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden har tidigare beräknat att kostnaden för mensskydd år 2020 var cirka 13 000 kr, detta kan anses täcka de allra mest akuta behoven. De skolor som idag erbjuder mensskydd anger att det ryms inom skolans egen budget. Att erbjuda mensskydd enligt vårt förslag skulle öka kostnaderna men initialt bedömer vi att det kan rymmas inom nämndernas ordinarie budgetramar. För att det inte ska påverka skolornas budgetar ojämlikt föreslår vi att skolor vid behov kan få ersättning från de centrala skolnämnderna för dessa inköp.

Vid ett införande av gratis mensskydd är det viktigt att dessa ska finnas tillgängliga för alla som har behov. Ett erbjudande innefattar även information om att mensskydden finns att tillgå, samt att de ska kunna hämtas av eleverna under hela skoldagen utan att behöva avsätta tid för att hitta rätt personal. Unga människor ska inte vara tvungna att berätta för skolpersonalen att de har mens eller vilken typ av mensskydd de är i behov av.

Vi rödgrönrosa föreslår därför att både Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden även ska genomföra informationsinsatser och se till att eleverna får direkt tillgång till mensskydd på samtliga skolor. Mensskydd finns i många olika varianter för att passa olika fysiska förutsättningar. Vilken typ av mensskydd som erbjuds anser vi att eleverna själva ska kunna lämna önskemål om till skolans elevhälsa, och det ska kunna ske anonymt. Precis som att tvål och toalettpapper finns tillgängligt på alla skolor utan att elever behöver berätta detaljer om ens personliga hygien, bör också mensskydd finnas tillgängliga på platser som eleverna själva kan komma åt.

Ett antal svenska kommuner har under den senaste tiden beslutat om att införa gratis mensskydd för skolelever, eller till och med på alla kommunala arbetsplatser, bland annat Åmål, Fagersta, Luleå och Åkersberga. Göteborgs stad bör inte halka efter i jämställdhetsarbetet utan visa i praktisk handling att staden tar flickor och kvinnors levnadsvillkor på allvar.